Intitulé : LANDSVERORDENING, houdende regelen betreffende het kiesrecht en de verkiezingen van de leden van de Staten van Aruba

Citeertitel: Kiesverordening

Vindplaats : AB 1987 no. 110

Wijzigingen: AB 1994 no. 30; AB 1997 no. 34; AB 2001 no. 100; AB 2009 no. 83; AB 2013 no. 65; AB 2014 no. 11 (inwtr. AB 2014 no. 12);

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Voor de toepassing van deze landsverordening en de ter uitvoering daarvan gegeven voorschriften wordt verstaan onder:

Staten	: de Staten van Aruba;
ingezetenen	: zij die werkelijke woonplaats hebben in Aruba;
de Minister	: de minister van Algemene Zaken;
hoofdstembureau	: het hoofdstembureau, volgens deze landsverordening benoemd voor de verkiezing van de Staten.

Artikel 2

Voor de toepassing van deze landsverordening en de ter uitvoering daarvan gegeven voorschriften worden behoudens bewijs van het tegendeel, geacht in Aruba werkelijke woonplaats te hebben zij die in het bevolkingsregister van Aruba staan ingeschreven.

HOOFDSTUK II

Kiesrecht

Artikel 3

De leden van de Staten worden rechtstreeks gekozen door degenen die op de dertigste dag vóór die der kandidaatstelling, bedoeld in artikel 15, ingezetenen zijn, mits zij Nederlander zijn en de leeftijd van achttien jaren op de dag van de stemming hebben bereikt.

Artikel 4

1. Van het kiesrecht is uitgesloten:
a. hij die bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak van het kiesrecht is ontzet;
b. hij die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens een geestelijke stoornis onbekwaam is rechtshandelingen te verrichten.

2. Van de rechterlijke uitspraken, in het eerste lid bedoeld, geeft de griffier van het Gerecht in eerste aanleg van Aruba binnen

driemaal vierentwintig uur kennis aan de minister, belast met de justitiële aangelegenheden.

Artikel 5

Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen kunnen, zo nodig in afwijking van deze landsverordening, regels worden gesteld met betrekking tot de uitoefening van het kiesrecht door personen aan wie rechtmatig hun vrijheid is ontnomen, die anders dan op basis van dagopname opgenomen zijn in een inrichting voor geneeskundige behandeling, of die verblijven in een inrichting voor bejaardenzorg die over een in dat landsbesluit te bepalen minimum aantal bewoners beschikt.

HOOFDSTUK III

Het Kiezersregister

Artikel 6

Het kiezersregister wordt door de zorg van de Minister bijgehouden.

Artikel 7

1. Er is een kiezersregister waarin degenen die krachtens artikel 3 gerechtigd zijn tot het kiezen van de leden van de Staten, zijn opgenomen.
2. Het kiezersregister is gebaseerd op het geautomatiseerde bevolkingsregister en bevat de gegevens van elke kiesgerechtigde.
3. Het kiezersregister wordt op geautomatiseerde wijze bijgehouden.

Artikel 8

1. Het kiezersregister bevat van elke kiesgerechtigde de naam, de voornamen, de geboorteplaats, de geboortedatum alsmede het adres, zoals die vermeld zijn in het bevolkingsregister.
2. In het kiezersregister wordt tevens vermeld het nummer van het stemdistrict, waartoe de kiesgerechtigde behoort alsmede aantekeningen van uitsluiting van het kiesrecht, bedoeld in artikel 9.
3. De kiesgerechtigde, wiens adres niet bekend is, behoort tot een door het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister bepaald stemdistrict, dat aan de hand van omstandigheden als het meest doelmatige kan worden beschouwd.

Artikel 9

1. De minister, belast met de justitiële aangelegenheden draagt zorg dat van elke uitsluiting van kiesrecht, als bedoeld in artikel 4, aan de Minister zo spoedig mogelijk mededeling wordt gedaan, met vermelding van naam, voornamen, adres, datum en plaats van geboorte, zomede van de duur der uitsluiting. Overeenkomstige mededeling vindt plaats van herstel in het kiesrecht en van elke verlening van het Nederlanderschap. Door de zorg van Minister wordt van evenbedoelde mede-

delingen aantekening gehouden in het kiezersregister.

2. De Minister stelt na ontvangst van de in het eerste lid bedoelde mededeling betrokkene bij aangetekende brief in kennis van zijn uitsluiting en duur daarvan.

Artikel 10

1. De Minister is verplicht, desverlangd, aan een ieder kosteloos de inlichtingen uit het kiezersregister te verstrekken, waaruit deze kan opmaken, of hij zelf of een ander daarin al dan niet of niet behoorlijk is opgenomen.

2. Aan degene die ingevolge het bepaalde in artikel 16 een kandidatenlijst heeft ingeleverd, worden op diens verzoek ten hoogste twee afschriften van het Kiezersregister kosteloos verstrekt, nadat deze kandidatenlijst door het hoofdstembureau als geldig is verklaard conform artikel 24 en in geval van beroep de rechter deze verklaring heeft bevestigd.

Artikel 11

1. Een ieder is te allen tijde bevoegd bij het Gerecht in eerste aanleg van Aruba aanvulling of verbetering van het kiezersregister te verzoeken op grond dat hij of een ander in strijd met de bepalingen van deze landsverordening daarin al dan niet of niet behoorlijk is opgenomen. Voor het verzoek wordt gebruik gemaakt van een formulier dat bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister kosteloos verkrijgbaar is.

2. Ongeacht de bevoegdheid in het eerste lid vermeld, vindt in een jaar waarin een verkiezing wordt gehouden, het bepaalde in de tweede volzin van artikel 33, tweede lid, toepassing ten aanzien van elk verzoek, ingediend uiterlijk op de vijfde dag na de in de eerste volzin van genoemd artikellid bedoelde datum.

Artikel 12

1. Indien het verzoek om verbetering van het kiezersregister een ander dan de verzoeker betreft, doet de griffier van het Gerecht in eerste aanleg van Aruba aan die ander daarvan uiterlijk daags na ontvangst van het verzoekschrift bij aangetekende brief mededeling.

2. Het verzoek om verbetering van het kiezersregister wordt onverwijld ter griffie van het Gerecht in eerste aanleg van Aruba neergelegd en ligt aldaar gedurende drie dagen voor een ieder ter inzage.

3. Een ieder is tot uiterlijk drie dagen na afloop van de in het tweede lid bedoelde termijn tot tegenspraak van het verzoek bevoegd. De tegenspraak wordt schriftelijk bij de rechter ingediend.

4. De rechter kan nader bewijs of verhoor van partijen bevelen.

5. Uiterlijk achttien dagen na de indiening van het verzoekschrift doet de rechter uitspraak en beveelt, indien de uitspraak daartoe leidt, aanvulling of verbetering van het kiezersregister. Tegen de beslissing van de rechter staat geen hogere voorziening open.

6. Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, worden vastgesteld de vorm en de inrichting van het verzoekschrift tot aanvulling of verbetering van het kiezersregister, bedoeld in artikel 11.

Artikel 13

1. Van de rechterlijke uitspraken, in het vijfde lid van artikel 12 bedoeld, geeft de griffier binnen driemaal vierentwintig uur kennis aan de Minister.

2. Door de zorg van de Minister wordt het kiezersregister onverwijld overeenkomstig deze uitspraken gewijzigd.

HOOFDSTUK IV

Hoofdstembureau

Artikel 14

1.Er is een hoofdstembureau dat gevormd wordt door de leden van de Electorale Raad, bedoeld in artikel 3 van de Landsverordening politieke partijen (AB 2001 no. 96).

2. Het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister is als adviserend lid aan het hoofdstembureau toegevoegd.

3. Het hoofdstembureau is belast met taken die bij of krachtens deze landsverordening aan het hoofdstembureau zijn opgedragen.

4. Voor het houden van een zitting van het hoofdstembureau is de aanwezigheid van ten minste drie leden vereist.

5. De leden die verhinderd zijn een zitting bij te wonen, geven hiervan zo spoedig mogelijk kennis aan de voorzitter, die voor de oproeping van de plaatsvervangende leden zorgt.

6. Bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter wordt deze vervangen door de plaatsvervangende voorzitter.

7. Is de plaatsvervangende voorzitter ook verhinderd, dan treedt het oudste lid in jaren als voorzitter op.

8. Het hoofdstembureau neemt zijn beslissingen bij volstrekte meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist de stem van de voorzitter. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de stemming.

HOOFDSTUK V

Kandidaatstelling

Artikel 15

De dag der kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de Staten wordt bij landsbesluit bepaald op een tijdstip, gelegen tussen de negentigste en de tachtigste dag vóór het einde van de zittingsduur van de Staten, dan wel vóór het tijdstip waarop de ontbinding van de Staten ingaat.

Artikel 16

1. Op de dag der kandidaatstelling kunnen bij de Electorale Raad geregistreerde politieke partijen bij de voorzitter van het hoofdstembureau of bij het door deze aan te wijzen lid van dat bureau, ter plaatse waar dat bureau is gevestigd, van des voormiddags negen uur

tot des namiddags vier uur kandidatenlijsten inleveren. Voor deze lijsten wordt gebruik gemaakt van formulieren die bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister kosteloos verkrijgbaar zijn.

2. De inlevering der lijst geschiedt persoonlijk door de bij de Electorale Raad geregistreerde gemachtigde of plaatsvervangend gemachtigde van de partij. De kandidaten kunnen daarbij tegenwoordig zijn.

3. De voorzitter van het hoofdstembureau of het ingevolge het eerste lid aangewezen lid van dit bureau stelt een bewijs van ontvangst ter hand aan degene die de lijst inlevert. Het tijdstip van inlevering wordt op de lijst en op het bewijs van ontvangst vermeld.

4. Drie weken voor de dag der kandidaatstelling geschiedt van het bij het eerste lid bepaalde door of namens de voorzitter van het hoofdstembureau openbare kennisgeving.

5. De vorm en de inrichting van de kandidatenlijst worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 17

1. Elke kandidatenlijst dient te worden ondersteund door een aantal kiezers, dat gelijk is aan ten minste één procent van de som der stemcijfers, welke bij de laatstgehouden verkiezing voor de Staten door het hoofdstembureau zijn vastgesteld, naar boven afgerond tot een geheel getal.

2. De ondersteuning, in het eerste lid bedoeld, geschiedt door het plaatsen van handtekeningen op elke kandidatenlijst door de in artikel 33, tweede lid, bedoelde kiezers bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister gedurende zeven dagen volgende op die der indiening der lijsten van negen uur des voormiddags tot half negen des namiddags.

3. Eenzelfde kiezer mag niet meer dan één lijst of één afschrift daarvan ondertekenen.

4. De in het eerste lid bedoelde verplichting geldt niet ten aanzien van een kandidatenlijst van een politieke partij aan welker kandidatenlijst bij de laatstgehouden verkiezing een of meer zetels zijn toegekend.

Artikel 18

1. De kandidaten worden met vermelding van hun naam, voorletter, datum van geboorte, alsmede woonplaats en adres op kandidatenlijsten geplaatst in de volgorde waarin door de personen namens wie de lijst wordt ingeleverd, aan hen de voorkeur wordt gegeven. De voorletters mogen geheel of ten dele door de voornamen worden vervangen.

2. Indien de kandidaat is een gehuwde vrouw of weduwe, wordt zij op de lijst vermeld, hetzij met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haar eigen naam, voorafgegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord, hetzij alleen met haar eigen naam.

3. Op een kandidatenlijst mogen ten hoogste acht kandidaten meer worden geplaatst dan het aantal te verkiezen leden.

4. De naam van éénzelfde kandidaat mag niet voorkomen op meer dan een van de lijsten welke bij het hoofdstembureau zijn ingeleverd.

Artikel 18a

Boven de lijst wordt de bij de Electorale Raad geregistreerde aanduiding van de partij geplaatst.

Artikel 19

1. Bij de lijst worden overgelegd:
a. de schriftelijke verklaring van iedere daarop voorkomende kandidaat, dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling op deze lijst; voor
deze verklaring wordt gebruik gemaakt van een formulier dat bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister kosteloos verkrijgbaar is, en waarvan de vorm en de inrichting worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen; indien de kandidaat zich buiten Aruba bevindt, is de verklaring niet aan enig formulier gebonden en kan zij ook telegrafisch geschieden;
b. de schriftelijke verklaring, bedoeld bij artikel 20, tweede lid;
c. een zwart-wit foto van vier bij zes cm., gevende een duidelijk en goedgelijkend beeld van de hoogst geplaatste kandidaat;

2. Een overeenkomstig het eerste lid, onderdeel a, overgelegde verklaring van bewilliging kan niet worden ingetrokken.

Artikel 20

1. Op naam van een der personen die voorkomen in het kiezersregister moet voor elke in te leveren lijst een bedrag van Afl. 1000,- ten kantore van de Directie Financiën worden gestort.

2. Ten kantore als in het eerste lid bedoeld, wordt van de storting van het daar genoemd bedrag een schriftelijke verklaring afgegeven. Deze verklaring moet bij de indiening van de lijst worden ingeleverd.

3. Na de vaststelling van de uitslag der verkiezing wordt het in het eerste lid bedoeld bedrag aan de rechthebbende teruggegeven, tenzij:
a. de lijst waarvoor het bedrag is gestort ongeldig is verklaard;
b. het stemcijfer van de lijst waarvoor het bedrag is gestort, lager is dan de kiesdeler, bedoeld in artikel 91.

4. In het geval dat het gestorte bedrag niet teruggegeven, wordt aan hem te wiens name het is gestort, vervalt het aan de Landskas.

5. De vorm en de inrichting van de in het tweede lid bedoelde verklaring worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 21

1. Binnen acht dagen na de openbaarmaking van de uitslag der verkiezing overeenstemming artikel 101 zendt de voorzitter van het hoofdstembureau aan de directeur van de Directie Financiën of een door die aangewezen ambtenaar een opgave, betreffende de bedragen welke moeten worden teruggegeven alsmede betreffende de bedragen welke ingevolge artikel 20, vierde lid, aan de Landskas vervallen.

2. Teruggave geschiedt binnen acht dagen na ontvangst van het

daartoe strekkende verzoek van de belanghebbende.

Artikel 22

1. Op de derde dag na het verloop van de termijn, bedoeld in artikel 17, tweede lid, houdt het hoofdstembureau een zitting tot het onderzoeken van de lijsten.

2. Indien bij het onderzoek blijkt van een der navolgende verzuimen, geeft het hoofdstembureau uiterlijk op de daarop volgende dag tegen gedagtekend ontvangstbewijs kennis aan hem die de lijst heeft ingeleverd:

a. dat de lijst niet is ondersteund door het vereiste aantal bevoegde kiezers; bij de beoordeling of een lijst voldoet aan deze eis, blijven buiten aanmerking de ondertekenaars die meer dan één lijst of afschrift van een lijst hebben ondertekend;
b. dat een kandidaat niet is vermeld met zijn naam, voornamen of voorletters, datum van geboorte, woonplaats en adres;
c. dat op de lijst een gehuwde vrouw of weduwe niet is vermeld, hetzij met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haar eigen naam voorafgegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord, hetzij alleen met haar eigen naam;
d. dat ten aanzien van een kandidaat ontbreekt de verklaring dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling op de lijst;
e. dat de overgelegde foto, naar het oordeel van het hoofdstembureau, niet voldoet aan de in artikel 19, onderdeel c, gestelde eisen; degene, die de foto heeft overhandigd, wordt, met inachtneming van het bepaalde in het derde en vierde lid van dit artikel, door het hoofdstembureau in de gelegenheid gesteld een nieuwe foto bij de voorzitter van het hoofdstembureau in te dienen; voldoet, naar het oordeel van het hoofdstembureau, ook deze nieuwe foto niet aan de gestelde eisen, dan beslist het hoofdstembureau in zijn in artikel 30, eerste lid, bedoelde zitting, dat de betrokken lijst op het stembiljet, bedoeld bij artikel 50, zonder foto wordt afgedrukt;
f. dat boven de lijst geen aanduiding van de politieke partij is geplaatst of een aanduiding die afwijkt van de geregistreerde aanduiding.

3. Binnen drie dagen na de dag waarop de kennisgeving is uitgereikt, kan hij die de lijst heeft ingeleverd, het verzuim, in de kennisgeving aangeduid, herstellen ter plaatse waar het hoofdstembureau is gevestigd.

4. Bij verhindering of ontstentenis van hem die de lijst heeft ingeleverd, treedt in diens plaats een der kandidaten op de lijst in de volgorde waarin zij op de lijst voorkomen.

Artikel 23

Onmiddellijk nadat de lijsten door het hoofdstembureau zijn onderzocht, doet de voorzitter of het ingevolge het eerste lid van artikel 16 aangewezen lid van dat bureau deze bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister voor een ieder ter inzage nederleggen.

Artikel 24

1. Uiterlijk op de dag na het verstrijken van de termijn, bedoeld

in het derde lid van artikel 22, beslist het hoofdstembureau in een voor kiezers toegankelijke zitting over de geldigheid der lijsten en over het handhaven van de daarop voorkomende kandidaten.

2. Dag en uur van de zitting worden door of namens de voorzitter ter openbare kennis gebracht.

Artikel 25

Ongeldig is de lijst:

a. die op de dag der kandidaatstelling niet tussen des voormiddags negen uur en des namiddags vier uur bij de voorzitter van het hoofdstembureau of het ingevolge het eerste lid van artikel 16 aangewezen lid van dat bureau is ingeleverd;
b. die niet door het vereiste aantal bevoegde kiezers is ondersteund;
c. die niet voldoet aan de voorschriften, betreffende de vorm en de inrichting, geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen;
d. die niet persoonlijk is ingeleverd door één der personen, bedoeld in artikel 16, tweede lid;
e. waarop, door toepassing van artikel 26, alle kandidaten zijn geschrapt;
f. waarbij niet gevoegd is de verklaring, bij het tweede lid van artikel 20 voorgeschreven;
g. waarboven geen aanduiding is geplaatst of een aanduiding die afwijkt van de bij de Electorale Raad geregistreerde aanduiding.

Artikel 26

Het hoofdstembureau schrapt in de volgorde in dit artikel aangewezen, van de lijst de naam van de kandidaat:

a. die niet is vermeld met zijn naam, voornamen of voorletters, datum van geboorte, woonplaats en adres;
b. die als gehuwde vrouw of weduwe niet is vermeld, hetzij met de naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haar eigen naam, voorafgegaan door het woord "geboren" of een afkorting van dit woord, hetzij alleen met haar eigen naam;
c. van wie niet is overlegd de verklaring dat hij bewilligt in zijn kandidaatstelling op de lijst;
d. die voorkomt op meer dan één lijst, ingeleverd bij het hoofdstembureau;
e. van wie een uittreksel uit het register van overlijden dan wel een afschrift van de akte van overlijden is overgelegd;
f. die op de lijst voorkomt na het ten hoogste toegelaten aantal.

Artikel 27

1. Binnen twee dagen na de dag waarop door het hoofdstembureau over de geldigheid der lijsten en over de handhaving der daarop voorkomende kandidaten is beslist, kan iedere kiezer van die beslissing in beroep komen bij het Gerecht in eerste aanleg van Aruba.

2. Indien beroep is ingesteld tegen een beslissing waarbij het hoofdstembureau een lijst ongeldig heeft verklaard of een kandidaat heeft geschrapt op grond van een der verzuimen, vermeld in het tweede lid van artikel 22, zonder dat het hoofdstembureau tevoren overeenkom-

stig het in dat artikel bepaalde kennis heeft gegeven van het bestaan van het verzuim aan hem die de lijst heeft ingeleverd, kan deze het verzuim alsnog ter griffie van het Gerecht in eerste aanleg van Aruba herstellen.

Artikel 28

1. De rechter behandelt het beroep in een openbare zitting, te houden binnen vijf dagen na de dag waarop het is ingekomen.
2. Dag en uur der zitting worden onverwijld door de griffier medegedeeld aan hem die het beroep heeft ingesteld, aan hem die de lijst heeft ingeleverd, en aan het hoofdstembureau. Bij de behandeling kan hij die het beroep heeft ingesteld, dit beroep toelichten; de voorzitter of één der andere leden van het hoofdstembureau kan de beslissing van dit bureau toelichten.

Artikel 29

1. De rechter beslist op het beroep uiterlijk op de derde dag na de in artikel 28 bedoelde zitting. Tegen de beslissing van de rechter staat geen hogere voorziening open.
2. De griffier deelt de beslissing onverwijld mede aan hem die het beroep heeft ingesteld, aan hem die de lijst heeft ingeleverd, en aan het hoofdstembureau.

Artikel 30

1. Tenzij een der gevallen, bedoeld in artikel 89, zich voordoet, nummert het hoofdstembureau, zodra de termijn voor beroep als bedoeld in artikel 27, is verstreken of, in geval van beroep, zodra de beslissing van de rechter aan het hoofdstembureau is medegedeeld, in een voor de kiezers toegankelijke zitting de lijsten, in de volgorde door het lot aangewezen.
2. Voorafgaand aan deze zitting, kan degene die een lijst heeft ingeleverd of één van de kandidaten, bedoeld in artikel 22, vierde lid, voor de kleuropdruk zoals bedoeld in artikel 50, tweede lid, onderdeel a, bij de voorzitter van het hoofdstembureau ter plaatse waar dat bureau is gevestigd, schriftelijk opgave doen, aan welke kleur hij voor die lijst de voorkeur geeft. Door of namens de voorzitter van het hoofdstembureau wordt een bewijs van ontvangst ter hand gesteld aan degene die de opgave heeft ingediend. Als kleur kan slechts worden opgegeven een der bij, ten minste veertien dagen voor de dag der kandidaatstelling bekend te maken, beschikking van de Minister voor elke verkiezing bepaalde kleuren. Van deze beschikking wordt door de voorzitter van het hoofdstembureau zo spoedig mogelijk een exemplaar gezonden aan hen die lijsten van kandidaten hebben ingeleverd. Aan de lijst(en) waarvoor een opgave van voorkeur voor een kleur werd ingediend, wordt deze kleur toegekend. Indien in twee of meer opgaven eenzelfde kleur wordt genoemd, wordt de kleur toegekend aan de lijst welke bij de laatstgehouden verkiezing deze kleur was toegekend, of, zo dit niet het geval is geweest, beslist hierover het lot. Aan de andere betrokken lijst(en), alsmede aan de lijst(en) ten aanzien waarvan geen opgave van voorkeur voor een kleur is ingediend, wordt bij loting een kleur toegewezen. De vorenbedoelde lotingen geschieden in de zitting

van het hoofdstembureau, bedoeld in het eerste lid van dit artikel.

3. Tijdstip en plaats van de zitting van het hoofdstembureau, bedoeld in het eerste lid, alsmede de mogelijkheid een opgave te doen, als bedoeld in het tweede lid, worden vooraf ter openbare kennis gebracht.

Artikel 31

1. Tenzij een der gevallen, bedoeld in artikel 89, zich voordoet, maakt het hoofdstembureau de lijsten onverwijld openbaar.

2. De openbaarmaking geschiedt door nederlegging van de kandidatenlijsten ter inzage voor een ieder bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister. Van de nederlegging geschiedt tegelijk openbare kennisgeving.

Artikel 32

Van de in de artikelen 22, 24 en 30 bedoelde zittingen wordt proces-verbaal opgemaakt.

HOOFDSTUK VI

De stemming

Artikel 33

1. Indien voor de verkiezing een stemming nodig is, geschiedt deze uitsluitend over de geldig verklaarde lijsten en de daarop voorkomende kandidaten.

2. Aan de stemming wordt alleen deelgenomen door hen die op de dertigste dag voor die der kandidaatstelling, bedoeld in artikel 15, in het kiezersregister voorkomen. De rechterlijke uitspraken, gedaan tussen voornoemde datum en de dag vóór die der kandidaatstelling, worden daarbij overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid van artikel 13 in acht genomen.

3. De kiezer stemt in het stemlokaal van het voor hem aangewezen stemdistrict.

Artikel 34

De dag der stemming wordt bij landsbesluit bepaald, zodanig dat tussen de dag der kandidaatstelling en die der stemming ten minste achtenveertig dagen gelegen zijn.

Artikel 35

Bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, wordt het grondgebied van Aruba in stemdistricten verdeeld en het aantal kiesgerechtigden per stemdistrict vastgesteld in dier voege dat ieder stemdistrict ten hoogste 1500 kiesgerechtigden telt.

Artikel 36

1. Er is voor elk stemdistrict een stembureau.

2. Elk stembureau bestaat uit drie leden, van wie één voorzitter is. De voorzitter is het eerste lid van het stembureau en van de twee leden wordt één benoemd als het tweede en één als het derde lid van het stembureau. Bovendien worden daarin ten minste twee plaatsvervangende leden benoemd.

3. De leden van het stembureau oefenen hun werkzaamheden op onafhankelijke wijze uit.

Artikel 37

1. De voorzitter, leden en plaatsvervangende leden der stembureaus worden uit de kiesgerechtigde ingezetenen benoemd door de Minister.

2. De benoeming, bedoeld in het eerste lid, geschiedt tijdig vóór de voor elke stemming bepaalde dag. Op het tijdstip waarop de nieuwe voorzitter, leden en plaatsvervangende leden benoemd worden, treden de zitting hebbende voorzitter, leden en plaatsvervangende leden af.

Artikel 38

1. Ten minste acht dagen voor de dag der stemming ontvangt elke kiezer die bevoegd is aan de stemming deel te nemen van het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister een kaart, bevattende een oproeping voor de stemming.
Op deze kaart worden vermeld:
a. dat een stemming voor de Staten zal plaatsvinden;
b. de naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, alsmede het adres van de kiezer;
c. het nummer, waaronder de kiezer in het bij de stemming te bezigen afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister voorkomt;
d. het nummer van het stemdistrict waartoe de kiezer behoort;
e. het adres van het stemlokaal voor dat stemdistrict;
f. de dag en de uren waarop de stemming plaats vindt.

2. De vorm en de inrichting, alsmede de kleur van de oproepingskaart worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

3. De kandidatenlijsten worden ter kennis van de kiezers gebracht door deze lijsten hetzij te vermelden op de oproepingskaart, hetzij al dan niet tegelijk met de oproepingskaart in afdruk ten minste acht dagen vóór de dag der stemming aan het adres der kiezers te bezorgen, hetzij op de dag der stemming in het stemlokaal, bij de ingang daarvan, duidelijk leesbaar in afdruk op te hangen. Op deze lijsten worden naam, voornamen of voorletters en woonplaats van de kandidaten vermeld, alsmede de aanduidingen van de politieke partijen en de lijstnummers. Voorts wordt op de betrokken lijsten bij de naam van iedere kandidaat het nummer, aangevende zijn volgorde op de lijst, vermeld. Deze lijsten worden gedrukt in de volgorde van de toegekende nummers.

4. Aan de tot deelneming aan de stemming bevoegde kiezer aan wie een oproepingskaart is toegezonden, doch wiens oproepingskaart in het ongerede is geraakt of niet werd ontvangen, wordt op zijn aanvraag door het in het eerste lid genoemde hoofd een nieuwe oproepingskaart uitgereikt, mits hij voldoende van zijn identiteit doet blijken. Tot zodanige uitreiking is ook bevoegd het stembureau van het stemdistrict, waartoe de betrokken kiezer behoort.

5. Ten minste drie dagen voor de dag der stemming wordt door de Minister ter openbare kennis gebracht:
a. de dag en de uren, waarop de stemming plaats vindt;
b. de inhoud van de artikelen 2:43 tot en met 2:47 van het Wetboek van Strafrecht van Aruba.

Artikel 39

De stemming vangt aan des voormiddags acht uur en duurt tot des namiddags zeven uur.

Artikel 40

1. Iedere werkgever is verplicht te zorgen dat zijn werknemer die bevoegd is aan de stemming deel te nemen, op de dag der stemming gedurende de in artikel 39 voor de stemming bepaalde tijd ten minste vier achtereenvolgende werkuren vrijaf heeft, tenzij de werknemer gedurende de uren waarop de stemming kan worden verricht uit anderen hoofde vier achtereenvolgende uren vrij is.
2. De werkgever is verplicht te zorgen dat de tijd gedurende welke de werknemer de gelegenheid krijgt om aan de stemming deel te nemen, uiterlijk één week voor de dag der stemming te zijner kennis wordt gebracht.

Artikel 41

Het bestuur, alsmede degene die belast is met de feitelijke leiding van een inrichting voor geneeskundige behandeling, verpleging of verzorging stelt een in die inrichting opgenomen persoon die bevoegd is aan de stemming deel te nemen, daartoe in de gelegenheid, voor zover op medische gronden geen bezwaar bestaat, dat betrokkene in persoon aan de stemming deelneemt.

Artikel 42

1. De bij de opening der zitting van het stembureau fungerende voorzitter, leden of plaatsvervangende leden nemen bij dit stembureau aan de stemming deel.
2. Indien zij volgens het kiezersregister tot een ander stemdistrict behoren, wordt van het uitbrengen van hun stem melding gemaakt in het proces-verbaal.

Artikel 43

1. Gedurende de zitting zijn steeds de voorzitter en twee leden van het stembureau aanwezig.
2. Bij ontstentenis van de voorzitter treden die leden, naar volgorde van benoeming, als zodanig op.
3. Bij ontstentenis van een lid treedt een door de voorzitter aan te wijzen plaatsvervangend lid op.
4. Zolang geen plaatsvervangend lid beschikbaar is, wordt door de voorzitter één der in het stemlokaal aanwezige kiezers als zodanig aangewezen.
5. Van alle verwisselingen in de samenstelling van het stembureau

wordt in het proces-verbaal aantekening gehouden met opgave van de reden daarvan en van de tijd der vervanging.

Artikel 44

Indien bij het nemen van een beslissing door het stembureau de stemmen staken, beslist de stem van de voorzitter.

Artikel 45

1. De Minister wijst voor elk stemdistrict een geschikt lokaal aan.
2. Het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister zorgt voor de inrichting van het stemlokaal.

Artikel 46

1. Op de tafel van het stembureau liggen:
a. een afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister, bevattende een genummerde opgave van de kiezers, die in het stemdistrict bevoegd zijn aan de stemming deel te nemen;
b. een exemplaar van deze landsverordening;
c. de landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, welke op de verkiezing betrekking hebben.
2. De vorm en de inrichting van het afschrift en uittreksel, in het eerste lid, onderdeel a, bedoeld, worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 47

De tafel is zodanig geplaatst, dat de kiezers de verrichtingen van het stembureau kunnen gadeslaan.

Artikel 48

1. Vóór of bij de tafel, binnen het bereik van het lid van het stembureau dat belast is met de in artikel 61, derde lid, bedoelde taak, staat de stembus, voorzien van twee verschillende sloten.
2. De stembus moet voorts aan de volgende vereisten voldoen:
a. de bus en het deksel, welke grijs gekleurd zijn, worden vervaardigd van metaal;
b. de bus is rond en wordt afgesloten met een deksel, hetwelk in het midden voorzien is van een sleuf, lang 15 cm. en breed 1½ cm.;
c. het deksel wordt vastgehecht aan de bus met een van binnen geklonken scharnier en bevat twee lippen, passende op insgelijks in de bus geklonken ogen, waardoor hangsloten kunnen worden aangebracht;
d. de bus wordt voorzien van twee handvatten.
3. De hoogte van de stembus bedraagt 90 cm en de doorsnede 45 cm.

Artikel 49

1. Buiten voor het publiek bestemde ruimte zijn in het stemlokaal één of meer geheel van elkander afgescheiden stemhokjes, dan wel één of meer stemmachines geplaatst, waarvan de achterzijde zichtbaar is

voor het stembureau en voor het publiek, en waarin of waarmede de kiezers hun stem in het geheim kunnen uitbrengen. De plaatsing en de inrichting van de stemmachine worden geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

2. In elk stemlokaal bevindt zich op elk aantal van ten volle 250 kiezers, dat het stemdistrict telt, ten minste één stemhokje.

3. Het stemhokje bestaat uit een lessenaar met een hoogte van ten minste 90 centimeter. De bovenzijde van de lessenaar is voorzien van twee ondoorzichtige zijwanden, van ten minste 110 centimeter hoog en ten minste 100 centimeter breed, en een ondoorzichtige achterwand van ten minste 50 centimeter hoog, met daarop nauw aansluitend een ondoorzichtige bovenwand over de gehele breedte van het werkblad, alsmede een diepte van ten minste 20 centimeter. Aan de bovenkant van de voorzijde van het stemhokje worden gordijnen aangebracht van ondoorzichtige zwarte stof, waarvan de verzwaarde onderkant afhangt tot beneden de hoogte van de lessenaar.

4. Op elke lessenaar bevinden zich ten minste twee vastliggende rode potloden.

5. Boven elke lessenaar hangt aan de wand een gedrukte staat van inlichtingen. Het model van deze staat wordt vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 50

1. Op het bij de verkiezing te bezigen stembiljet, vervaardigd in rechthoekige vorm op wit papier, zijn gedrukt aan de ene zijde de kandidatenlijsten over wie de stemming moet geschieden, zoals deze ingevolge artikel 38, derde lid, ter kennis van de kiezers zijn gebracht; aan de andere zijde de handtekening van de voorzitter van het hoofdstembureau.

2. De op het stembiljet voorkomende kandidatenlijsten kunnen worden voorzien van:

a. een kleuropdruk, zó dat elke lijst op duidelijke wijze wordt onderscheiden van de andere lijst(en), zonder dat nochtans afbreuk wordt gedaan aan de leesbaarheid van de namen der kandidaten; de kleuropdruk wordt niet aangebracht in de stemvakken vóór de namen der kandidaten;

b. een zwart-wit foto, gevende een duidelijk en goedgelijkend beeld van de op ieder der lijsten hoogst geplaatste kandidaat; de grootte van de foto is drie bij vier cm.

3. De vorm en de inrichting van het stembiljet worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 51

1. Het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister stelt het nodige aantal stembiljetten vast, er daarbij rekening mede houdende, dat op elk stembureau aanwezig moeten zijn stembiljetten tot een met ten minste twee ten honderd van het getal der kiezers die bevoegd zijn in het stemdistrict hun stem uit te brengen, vermeerderd aantal.

2. Het in het eerste lid genoemde hoofd draagt zorg dat vóór de aanvang der stemming op elk stembureau de benodigde stembiljetten aanwezig zijn.

3. De stembiljetten worden aan het stembureau toegezonden in een of meer verzegelde pakken, op elk waarvan het nummer van het stemdistrict en het aantal der zich daarin bevindende stembiljetten is vermeld.

Artikel 52

In plaats van stembiljetten kunnen stemmachines worden gebezigd. De bepalingen van deze landsverordening, welke betrekking hebben op het gebruik van stembiljetten, blijven alsdan buiten toepassing.

Artikel 53

1. Een stemmachine mag slechts worden gebezigd, indien zij zonder enige afwijking behoort tot een door de Minister goedgekeurd merk en type. De goedkeuring wordt slechts verleend, indien ten minste aan de navolgende voorwaarden is voldaan:
a. de machine moet zodanig zijn ingericht, dat het geheime karakter van de stemming is gewaarborgd;
b. de machine dient van degelijke makelij te zijn en moet door de kiezer op eenvoudige wijze en zonder gevaar voor storingen of onvolkomen werking kunnen worden bediend;
c. de kandidatenlijsten, het aan elke lijst toegekende nummer, de boven elke lijst geplaatste aanduiding van de politieke partij en, in voorkomend geval, de kleuropdruk moeten op het bedieningspaneel der machine op duidelijke wijze kunnen worden vermeld;
d. de machine dient zodanig te zijn ingericht, dat de kiezer zijn stem slechts een maal zal kunnen uitbrengen, nadat de machine daartoe door middel van een aan de buitenzijde aangebrachte, duidelijk zichtbare knop of hefboom in gereedheid is gebracht, terwijl de kiezer gelegenheid moet hebben de machine in te stellen op de kandidaat van zijn keuze alvorens door een nadere handeling zijn stem vast te leggen;
e. de machine moet zijn voorzien van in een afsluitbare ruimte geplaatste telwerken, die het aantal der op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen aangegeven, alsmede van een telwerk dat op van de buitenzijde zichtbare wijze aangeeft het aantal malen dat de machine is gebruikt;
f. de machine moet zijn voorzien van drie afzonderlijke sloten, waarmede onderscheidenlijk het bedieningspaneel, de ruimte waarin de telwerken zich bevinden, en de knop of hefboom, door middel waarvan de machine voor het gebruik in gereedheid wordt gebracht, kunnen worden afgesloten of vergrendeld.

2. Van de goedkeuring, in het eerste lid bedoeld, wordt mededeling gedaan door opneming in de Landscourant van Aruba.

Artikel 54

1. Op het bedieningspaneel van de bij de verkiezing te bezigen stemmachines zijn vermeld de kandidatenlijsten over wie de stemming moet geschieden, zoals deze ter kennis van de kiezers worden gebracht.

2. De verdere inrichting van het bedieningspaneel wordt geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 55

1. Het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister draagt zorg dat de stemmachines tijdig voor de verkiezingen worden ingericht en vóór de aanvang van de stemming worden opgesteld in de aangewezen stemlokalen.
2. In het stemlokaal dient een apparaat aanwezig te zijn, waarmede de kiezer kan worden geïnstrueerd in het gebruik van de stemmachine.

Artikel 56

1. Voor de aanvang van de stemming gaat het stembureau na of de stemmachine voor het gebruik gereed is. Het stelt zo nodig de telwerken in de nulstand.
2. De voorzitter draagt zorg voor de afsluiting van de ruimte, waarin de telwerken zich bevinden. Hij draagt tevens zorg dat bij het begin der stemming de knop of hefboom, door middel waarvan de machine voor het gebruik door de kiezer in gereedheid wordt gebracht, is ontsloten of ontgrendeld.

Artikel 57

Al hetgeen overigens het gebruik van stemmachines betreft, wordt geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Ten aanzien van stembureaus waar meer dan één stemmachine wordt gebezigd, kan daarbij worden afgeweken van de bepalingen van deze landsverordening, betreffende het aantal en de taak der leden van het stembureau.

Artikel 58

1. Vóór acht uur des morgens, alvorens iemand tot deelneming aan de stemming wordt toegelaten, opent het stembureau tijdig de pakken met stembiljetten en stelt het aantal biljetten vast.
2. Vóór de aanvang der stemming sluit het stembureau de stembus, na zich overtuigd te hebben dat zij ledig is. Tijdens de stemming berust één der sleutels bij de voorzitter en de andere bij het oudste lid in jaren.

Artikel 59

Tot de stemming wordt slechts toegelaten degene die in het bezit is van de voorgeschreven oproepingskaart en zich kan legitimeren door middel van:
a. een geldige identiteitskaart als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Landsverordening identiteitskaarten (AB 2001 no. 8),
b. een geldig rijbewijs als bedoeld in artikel 10, eerste of tweede lid, van de Landsverordening wegverkeer (AB 1997 no. 18) dan wel een geldig rijbewijs van een van de andere landen van het Koninkrijk der Nederlanden, of
c. een geldig Nederlands paspoort.

Artikel 60

1. De kiezer overhandigt aan de voorzitter van het stembureau de oproepingskaart.
2. De voorzitter noemt duidelijk verstaanbaar het nummer waaronder de kiezer volgens de oproepingskaart in het afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister voorkomt.
3. Het tweede lid van het stembureau noemt de naam, die in het afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister bij het door de voorzitter genoemde nummer is vermeld. De voorzitter controleert de naam aan de hand van de oproepingskaart.
4. Het tweede lid van het stembureau houdt, door in het afschrift van of uittreksel uit het kiesregister naast de naam van de kiezer zijn paraaf te stellen, aantekening dat deze zich heeft aangemeld.
5. Vervolgens overhandigt de voorzitter aan de kiezer een stembiljet, dat zodanig is dichtgevouwen, dat de handtekening van de voorzitter van het hoofdstembureau zichtbaar is.
6. De voorzitter houdt aantekening van het aantal uitgereikte stembiljetten, alsmede van het aantal kiezers dat weigert een stembiljet in ontvangst te nemen.
7. Indien een stemmachine wordt gebezigd, wordt de kiezer door de voorzitter toegelaten tot het gebruik van de machine voor het uitbrengen van zijn stem. De machine wordt daartoe door het derde lid van het stembureau op aanwijzing van de voorzitter door middel van een knop of hefboom in gereedheid gebracht.
8. De voorzitter houdt aantekening van het aantal kiezers dat weigert de stemmachine te gebruiken.

Artikel 61

1. De kiezer begeeft zich na ontvangst van het stembiljet onverwijld naar een niet in gebruik zijnd stemhokje en stemt door met potlood rood te maken één wit stipje, gesteld in het stemvak vóór de naam van de kandidaat zijner keuze.
2. Daarna vouwt hij het stembiljet dicht op zodanig wijze, dat de namen der kandidaten niet zichtbaar zijn, en begeeft zich daarmede onmiddellijk naar de stembus.
3. Het derde lid van het stembureau overtuigt zich, zonder het stembiljet in handen te nemen, dat dit de handtekening van de voorzitter van het hoofdstembureau draagt en doet de kiezer het stembiljet in de stembus steken. Hij houdt aantekening van het aantal in de stembus gestoken stembiljetten.

Artikel 62

1. Indien de kiezer zich bij de invulling van zijn stembiljet vergist, geeft hij dit aan de voorzitter terug. Deze verstrekt hem op zijn verzoek éénmaal een nieuw biljet.
2. De teruggegeven stembiljetten worden door de voorzitter onmiddellijk onbruikbaar gemaakt door het stempelen van het woord "onbruikbaar" op de beide zijden van het stembiljet.

Artikel 63

Wanneer aan het stembureau blijkt dat een kiezer uit hoofde van zijn lichamelijke gesteldheid hulp behoeft, kan deze zich doen bijstaan.

Artikel 64

1. De kiezer die na waarschuwing de wettelijke voorschriften omtrent de stemming niet opvolgt, wordt niet tot de stembus toegelaten en is verplicht het stembiljet, zo hem dit reeds overhandigd is, terug te geven.

2. De tot de stembus toegelaten kiezer die weigert het stembiljet in de bus te steken, is verplicht dit terug te geven.

3. Het tweede lid van artikel 62 is van toepassing.

4. Weigert een kiezer het stembiljet terug te geven, dan houdt de voorzitter daarvan aantekening met vermelding van de naam en het nummer, zoals deze op de oproepingskaart voorkomen.

5. Indien een stemmachine wordt gebezigd, wordt de kiezer die na waarschuwing de wettelijke voorschriften omtrent de stemming niet opvolgt, van het gebruik dan wel van het verder gebruik van de machine uitgesloten.

6. Indien een kiezer de machine instelt op een bepaalde kandidaat, doch zich verwijdert zonder zijn stem te hebben vastgelegd, wordt de machine door het derde lid van het stembureau in de beginstand teruggebracht, zonder dat hij daarbij de handelingen verricht, welke voor het vastleggen van een stem vereist zijn.

Artikel 65

1. Gedurende de tijd dat het stembureau zitting houdt, zijn de kiezers bevoegd in de voor het publiek bestemde ruimte van het stemlokaal te vertoeven, voor zover de orde daardoor niet wordt verstoord en de voortgang der stemming niet wordt belemmerd.

2. De kiezers verschijnen daar ongewapend, tenzij zij behoren tot de gewapende macht of een wapen bij zich hebben, dat behoort tot hun ambtskleding of bij de kleding, door hen gedragen met vergunning van het boven hen gesteld openbaar gezag.

3. De in het stemlokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren inbrengen, zo de stemming niet overeenkomstig de wettelijke voorschriften geschiedt.

4. De bezwaren worden in het proces-verbaal van de zitting van het stembureau vermeld.

Artikel 66

1. De voorzitter is belast met de handhaving van de orde in het stemlokaal.

2. Niet dan op zijn op de dag der stemming gedane vordering en alleen tot bedwang van wanorde mag enige gewapende macht in het stemlokaal of zijn toegangen worden geplaatst. De burgerlijke en militaire autoriteiten zijn gehouden aan daartoe door de voorzitter van het stembureau gedane vordering te voldoen.

3. In een stemlokaal worden geen activiteiten ontplooid ter ondersteuning van een of meer politieke partijen en worden geen aanplakbiljetten of andere geschriften, vlaggen, spandoeken, vaandels, andere afbeeldingen of elke andere aanduiding van politieke verkiezingsreclame aangebracht, die erop gericht zijn de kiezers in hun keuze te beïnvloeden.

4. Het is verboden om op, aan, over of boven een gebouw of ruimte met bijbehorend terrein en omheining waar het stemlokaal zich bevindt, aanplakbiljetten of andere geschriften, vlaggen, spandoeken, vaandels, andere afbeeldingen of elke andere aanduiding van politieke verkiezingsreclame aan te brengen.

Artikel 67

1. Bevindt het stembureau dat wanorde in het stemlokaal of zijn toegangen de behoorlijke voortgang der stemming onmogelijk maakt, dan wordt dit door de voorzitter verklaard. De stemming wordt daarop aanstonds geschorst en tot de volgende dag des voormiddags acht uur verdaagd.

2. De sleuf van de stembus wordt onmiddellijk in tegenwoordigheid van de in het stemlokaal aanwezige kiezers gesloten, waarna de stembus wordt verzegeld.

3. Indien een stemmachine wordt gebezigd, worden het bedieningspaneel, alsmede de knop of hefboom, door middel waarvan de machine voor het gebruik door de kiezer in gereedheid wordt gebracht afgesloten of vergrendeld.

4. Aan de deur van het stemlokaal wordt een kennisgeving bevestigd dat de stemming is geschorst tot de volgende dag des voormiddags acht uur.

Artikel 68

1. Vervolgens worden in afzonderlijke, te verzegelen pakken gesloten:
a. de sleutels waarmede de stembus of stemmachine is afgesloten;
b. de niet gebruikte stembiljetten;
c. de teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
d. de ingeleverde oproepingskaarten;
e. het afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister.

2. Van de geschorste zitting wordt proces-verbaal opgemaakt, waarin van de in het eerst lid bedoelde verrichtingen tevens melding wordt gemaakt.

3. De vorm en de inrichting van dit proces-verbaal worden geregeld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 69

1. De voorzitter zendt ten spoedigste bericht van de schorsing der stemming aan de Minister.

2. Onmiddellijk na ondertekening van het proces-verbaal wordt dit met de stembus, dan wel de stemmachine en de verzegelde pakken door de voorzitter aan het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister ter bewaring overgegeven.

3. Op de dag waarop de stemming wordt hervat, stelt het in het

tweede lid genoemde hoofd tijdig vóór de aanvang der stemming de ingevolge het tweede lid aan hem overgegeven stembus, dan wel de stemmachine, en pakken ter beschikking van het stembureau.

4. Tijdig vóór de aanvang van de hervatte stemming pent het stembureau de pakken en stelt het aantal biljetten opnieuw vast.

5. Voor deze stemming wordt een andere stembus gebezigd.

6. Indien een stemmachine is gebruikt, wordt dezelfde machine voor de hervatte stemming gebezigd.

7. De stemming wordt hervat des voormiddags acht uur en duurt tot des namiddags zeven uur.

Artikel 70

1. Zodra de voor de stemming bepaalde tijd verstreken is, wordt dit door de voorzitter aangekondigd en worden alleen de op het ogenblik dezer aankondiging in of aan de deur van het stemlokaal aanwezige kiezers nog tot de stemming toegelaten. Nadat de laatste dezer kiezers heeft gestemd, wordt de sleuf van de stembus gesloten.

2. Indien een stemmachine wordt gebezigd, wordt alsdan door de voorzitter de knop of hefboom, door middel waarvan de machine voor het gebruik door de kiezer in gereedheid wordt gebracht, afgesloten of vergrendeld.

3. Onmiddellijk nadat de stemming is geëindigd, stelt het stembureau vast:

a. het aantal kiezers, dat zich heeft aangemeld;
b. het aantal uitgereikte stembiljetten;
c. het aantal in de stembus gestoken stembiljetten;
d. het aantal kiezers, dat geweigerd heeft een stembiljet in ontvangst te nemen;
e. het aantal teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
f. het aantal niet gebruikte stembiljetten.

4. Indien een stemmachine wordt gebezigd, stelt het stembureau onverwijld vast:

a. het aantal kiezers, dat zich heeft aangemeld;
b. het aantal kiezers, dat gebruik heeft gemaakt van de stemmachine;
c. het aantal kiezers, dat het gebruik van de stemmachine heeft geweigerd.

5. De aantallen, bedoeld in het derde, dan wel in het vierde lid, worden door de voorzitter aan de aanwezige kiezers bekendgemaakt.

Artikel 71

1. Door het stembureau wordt vervolgens op het afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister het aantal daarop gestelde parafen vermeld en gewaarmerkt. Dit afschrift of uittreksel wordt in een afzonderlijk te verzegelen pak gesloten. Het voorafgaande is van overeenkomstige toepassing, indien voor het afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister een kaartregister wordt gebezigd, met dien verstande dat in het pak wordt gesloten een gewaarmerkte verklaring van het stembureau betreffende het aantal gestelde parafen.

2. Tenslotte worden op overeenkomstige wijze ingepakt:

a. de niet gebruikte stembiljetten;
b. de teruggegeven en onbruikbaar gemaakte stembiljetten;
c. de ingeleverde oproep.

Artikel 72

1. Onmiddellijk na de in artikel 71 voorgeschreven verzegeling wordt de stembus geopend.

2. In afwijking van het bepaalde in het eerste lid kan het stembureau tussen de verzegeling en de opening der stembus een tijdruimte laten van ten hoogste een uur, mits het stemlokaal niet verlatende en de stembus onder zijn toezicht houdende.

3. Indien van deze bevoegdheid gebruik is gemaakt, wordt hiervan en van het voldoen aan de daarvoor gestelde voorwaarde aantekening gehouden in het proces-verbaal der stemming.

Artikel 73

De stembiljetten worden dooreengemengd, geteld en hun aantal wordt vergeleken met het getal der kiezers, die aan de stemming hebben deelgenomen.

Artikel 74

1. De leden van het stembureau openen de stembiljetten en voegen deze lijstgewijze bijeen. Zij kunnen zich bij deze werkzaamheden doen bijstaan door plaatsvervangende leden.

2. Vervolgens doet de voorzitter lijstgewijze ten aanzien van elk stembiljet mededeling van de naam van de kandidaat op wie een stem is uitgebracht.

3. De beide andere leden houden aantekening van iedere uitgebrachte stem, nadat de oudste van hen het stembiljet heeft nagezien.

Artikel 75

Het stembureau stelt ten aanzien van iedere lijst vast:

a. het aantal der op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen;
b. de som van de aantallen stemmen, bedoeld onder a.

Artikel 76

1. Van onwaarde zijn andere stembiljetten dan die welke volgens deze landsverordening en de tot haar uitvoering gegeven voorschriften mogen worden gebruikt.

2. Voorts zijn van onwaarde de stembiljetten:

a. waarop in geen stemvak het witte stipje rood is gemaakt;
b. waarop in meer dan één stemvak het witte stipje rood is gemaakt;
c. waarop de kiezer zijn stem heeft uitgebracht anders dan met rood potlood;
d. waarop bijvoegingen zijn geplaatst, of die een aanduiding van de kiezer bevatten;
e. welke niet zijn voorzien van de voorgeschreven handtekening.

3. Onder bijvoegingen worden niet begrepen punten, strepen, vlakken, nagel-indrukken, vouwen, scheuren, gaten en vlekken.

4. Het ten dele rood maken van het witte stipje in het stemvak vóór de naam van een kandidaat wordt met het rood maken ervan gelijkgesteld, indien dit kennelijk met de bedoeling van de kiezer overeen-

stemt; het wordt geacht niet te zijn geschied, indien zulks kennelijk niet het geval is.

Artikel 77

1. Het stembureau beslist, met inachtneming van artikel 76, over de waarde van het stembiljet, terstond nadat de voorzitter daarvan inzage heeft genomen.
2. De voorzitter maakt de reden van ongeldigverklaring en van twijfel over de geldigheid, alsmede de beslissing daaromtrent onmiddellijk bekend.
3. De beide andere leden houden aantekening van elk geldig verklaard stembiljet.
4. Indien één der in het lokaal aanwezige kiezers dit verlangt, moet het biljet worden vertoond. De kiezers kunnen bezwaren tegen de genomen beslissing inbrengen.

Artikel 78

1. Terstond nadat de stemmen zijn opgenomen, maakt de voorzitter ten aanzien van iedere lijst bekend zowel het aantal der op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen, als het gezamenlijk aantal uitgebrachte stemmen. Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.
2. Vervolgens worden de van onwaarde verklaarde stembiljetten in een te verzegelen pak gesloten. Op dit pak worden vermeld het nummer van het stemdistrict en het aantal stembiljetten dat het pak inhoudt.
3. Daarop worden de geldige stembiljetten, lijstgewijze gerangschikt, in een of meer te verzegelen pakken gesloten.
4. Op ieder pak, in het derde lid bedoeld, worden vermeld het nummer van het stemdistrict en het aantal stembiljetten dat het pak inhoudt alsmede, indien de biljetten in meer dan een pak worden ingesloten, de nummers van de lijsten op welke de ingesloten biljetten betrekking hebben.

Artikel 79

1. Indien een stemmachine wordt gebezigd, wordt onmiddellijk na de in artikel 71 voorgeschreven verzegeling, de ruimte waarin de telwerken zich bevinden, ontsloten. In de stand der telwerken wordt geen wijziging aangebracht.
2. Vervolgens doet de voorzitter lijstgewijs mededeling van het aantal der op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen.
3. Het stembureau stelt ten aanzien van iedere lijst vast de som van de aantallen stemmen uitgebracht op de op die lijst voorkomende kandidaten. De voorzitter doet hiervan mededeling. Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.
4. De voorzitter sluit daarop de ruimte, waarin de telwerken zich bevinden, af. De sleutel wordt in een te verzegelen enveloppe gesloten.

Artikel 80

1. Nadat alle werkzaamheden, in artikel 78, dan wel artikel 79

vermeld, zijn beëindigd, wordt aanstonds procesverbaal in tweevoud opgemaakt van de stemming en van de stemopneming. Alle ingebrachte bezwaren worden in het proces-verbaal vermeld.

2. Het proces-verbaal wordt door alle leden van het stembureau getekend.

Artikel 81

1. Het proces-verbaal wordt met de verzegelde pakken, in de artikelen 71 en 78 bedoeld, door de voorzitter of een door deze aan te wijzen lid van het stembureau naar de voorzitter van het hoofdstembureau overgebracht.

2. Het hoofd van de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister zorgt dat de stemmachine niet wordt geopend, voordat het hoofdstembureau de uitslag der verkiezing heeft vastgesteld en over de toelating der benoemden is beslist. Hij houdt de stemmachine, alsmede de verzegelde enveloppe, bedoeld in artikel 79, ter beschikking van de voorzitter van het hoofdstembureau. Dient de machine wederom gebezigd te worden vóór het in de eerste volzin bedoelde tijdstip, dan stelt het in de eerste volzin genoemde hoofd bij proces-verbaal de stand der telwerken vast.

HOOFDSTUK VII

De vaststelling van de uitslag der verkiezing

Artikel 82

1. Het hoofdstembureau houdt op de vijfde dag na die der stemming des voormiddags te tien uur een zitting.

2. Gedurende de tijd dat het hoofdstembureau zitting houdt, zijn de kiezers bevoegd in de voor het publiek bestemde ruimte van het zittingslokaal te vertoeven, voor zover de orde daardoor niet wordt verstoord en de voortgang der werkzaamheden niet wordt belemmerd.

3. De kiezers verschijnen daar ongewapend, tenzij zij behoren tot de gewapende macht of een wapen bij zich hebben, dat behoort tot hun ambtskleding of bij de kleding, door hen met vergunning van het boven hen gesteld openbaar gezag gedragen.

Artikel 83

1. De voorzitter is belast met de handhaving van de orde in het zittingslokaal.

2. Niet dan op zijn op de dag der zitting gedane vordering en alleen tot bedwang van wanorde mag enige gewapende macht in het zittingslokaal of zijn toegangen worden geplaatst. De burgerlijke en militaire autoriteiten zijn gehouden aan een daartoe door de voorzitter van het hoofdstembureau gedane vordering te voldoen.

Artikel 84

1. Het hoofdstembureau kan op de in artikel 82 genoemde zitting hetzij ambtshalve, hetzij naar aanleiding van een met opgave van redenen gedaan verzoek van een of meer kiezers een nieuwe opneming van

stembiljetten zowel uit alle als uit één of meer stemdistricten bevelen.

2. Het hoofdstembureau gaat alsdan onmiddellijk tot deze opneming over. Het is bevoegd daartoe de verzegelde pakken te openen en de inhoud te vergelijken met de processen-verbaal der stembureaus.

3. Bij deze opneming zijn de artikelen 70 tot en met 80 voor zoveel nodig, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 85

1. Het hoofdstembureau stelt ten aanzien van iedere lijst vast:
a. het aantal der op iedere kandidaat uitgebrachte stemmen;
b. de som van de aantallen stemmen, bedoeld onder a, deze som wordt stemcijfer genoemd.

2. De voorzitter maakt de aldus verkregen uitkomsten bekend.

3. Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.

Artikel 86

1. Nadat alle werkzaamheden zijn beëindigd, wordt daarvan aanstonds proces-verbaal opgemaakt. Alle ingebrachte bezwaren worden in het proces-verbaal vermeld.

2. Het proces-verbaal wordt door alle ter zitting aanwezige leden van het hoofdstembureau getekend.

Artikel 87

1. De voorzitter doet terstond het proces-verbaal ter zitting van het hoofdstembureau bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister voor een ieder ter inzage nederleggen.

2. Hij vernietigt, nadat het hoofdstembureau de uitslag der verkiezing heeft vastgesteld en over de toelating der gekozenen is beslist, de verzegelde pakken.

3. Na afloop van de tijd waarvoor de verkiezing is geschied, vernietigt hij, desgewenst, de processen-verbaal der stembureaus.

4. Van de vernietiging ingevolge het tweede en derde lid wordt proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 88

1. De verzegeling, in de artikelen 67, 68, 71 en 78 voorgeschreven, geschiedt met als zegel het wapen van Aruba.

2. Bij verzegeling van de stembus wordt het bedoelde zegel afgedrukt op een stuk stevig band, hetwelk na toedrukken van de sleuf van de stembus, hier overgelegd en door de oogjes der bus getrokken zijnde, met de einden op het deksel, door het bedoelde zegel bevestigd wordt. Onder het band, ter plaatse waar het zegel moet worden afgedrukt, wordt een stuk papier gelegd.

Artikel 89

1. Indien op de kandidatenlijst of lijsten evenveel kandidaten voorkomen als plaatsen te vervullen zijn, verklaart het hoofdstembu-

reau alle kandidaten gekozen, zodra de termijn van beroep, bepaald in artikel 27, eerste lid, is verstreken of, in geval van beroep, zodra de beslissing van de rechter ingevolge artikel 29, tweede lid, aan het hoofdstembureau is medegedeeld.

2. Is slechts één lijst ingeleverd of is tengevolge van het ongeldig verklaren van kandidatenlijsten slechts één geldige lijst overgebleven en komen daarop meer kandidaten voor, dan plaatsen te vervullen zijn, dan verklaart het hoofdstembureau, zodra de in het eerste lid bedoelde termijn is verstreken of de daar bedoelde beslissing aan het hoofdstembureau is medegedeeld, zoveel van de kandidaten gekozen, in de volgorde waarin zij op de lijst voorkomen, als plaatsen te vervullen zijn.

3. Indien geen kandidatenlijsten zijn ingeleverd of op de ingeleverde kandidatenlijsten minder kandidaten voorkomen, dan plaatsen te vervullen zijn, verklaart het hoofdstembureau, zodra de tijd voor de indiening van de kandidatenlijsten is verstreken, dat niemand is gekozen.

4. Indien tengevolge van het ongeldig verklaren van lijsten of het daarvan schrappen van kandidaten geen geldige lijst overblijft of op de geldige lijst(en) (te zamen) minder kandidaten voorkomen, dan plaatsen te vervullen zijn, verklaart het hoofdstembureau, zodra de in het eerste lid bedoelde termijn is verstreken of de daar bedoelde beslissing aan het hoofdstembureau is medegedeeld, dat niemand is gekozen.

5. Het hoofdstembureau maakt van een en ander onmiddellijk proces-verbaal op, dat wordt openbaar gemaakt door nederlegging ter inzage voor een ieder bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister. Van de nederlegging van het proces-verbaal geschiedt tegelijk openbare kennisgeving. De artikelen 101 en 102 zijn van overeenkomstige toepassing.

6. In de gevallen, bedoeld in het derde en het vierde lid, heeft op de veertiende dag na de dagtekening van het proces-verbaal, vermeldende dat niemand is gekozen, opnieuw kandidaatstelling plaats.

Artikel 90

Zo spoedig mogelijk na de in artikel 82 bedoelde zitting stelt het hoofdstembureau de uitslag der verkiezing bij besluit vast.

Artikel 91

1. Het hoofdstembureau deelt de som der stemcijfers van alle lijsten door het aantal te vervullen plaatsen.

2. Het aldus verkregen quotiënt wordt kiesdeler genoemd.

3. Even zovele malen als de kiesdeler is begrepen in het stemcijfer ener lijst, wordt aan die lijst een der te vervullen plaatsen toegekend.

Artikel 92

1. Van de plaatsen welke na toepassing van artikel 91 nog te vervullen zijn, wordt achtereenvolgens telkens een plaats toegekend aan de lijst, welke na toekenning der plaats het grootste gemiddelde aantal stemmen per toegekende plaats zou aanwijzen. Indien gemiddelden

gelijk zijn, beslist het lot.

2. Bij deze toekenning komen niet in aanmerking lijsten waarvan het stemcijfer lager is dan de kiesdeler.

3. Indien door toepassing van artikel 91 aan een lijst één of meer plaatsen zouden moeten worden toegekend boven het aantal harer kandidaten, worden de overblijvende plaats of plaatsen aan één of meer der andere lijsten toegekend door voortzetting van de toepassing van het eerste lid van dit artikel.

Artikel 93

1. Het hoofdstembureau deelt het stemcijfer der lijst door het aantal aan de lijst toegekende plaatsen.

2. Het aldus verkregen quotiënt wordt lijstkiesdeler genoemd.

Artikel 94

1. Ter vervulling van de aan iedere lijst toegekende plaatsen zijn gekozen de kandidaten der lijst, die een aantal stemmen hebben verkregen, gelijk aan de lijstkiesdeler.

2. Ter bepaling van het aantal stemmen, door ieder van de op een lijst geplaatste kandidaten verkregen, worden eerst de stemmen die boven het aan de lijstkiesdeler gelijk aantal op een kandidaat of kandidaten der lijst zijn uitgebracht, overgedragen op de kandidaten der lijst, op wie een aantal stemmen kleiner dan de lijstkiesdeler of geen stem is uitgebracht, in dier voege dat, voor zover het aantal over te dragen stemmen dit toelaat, aan ieder van deze kandidaten in de volgorde waarin zij op de lijst voorkomen, zoveel van die stemmen worden toegekend, als het aantal der op hen uitgebrachte stemmen minder bedraagt dan de lijstkiesdeler. Overgedragen stemmen worden geacht uitgebracht te zijn op de kandidaat, op wie zij overgedragen zijn.

Artikel 95

1. Hebben minder kandidaten ener lijst, dan plaatsen aan die lijst zijn toegekend, het aantal stemmen gelijk aan de kiesdeler verkregen, dan zijn ter vervulling van de overblijvende plaatsen, diegenen van de overige kandidaten der lijst gekozen, die de meeste stemmen hebben verkregen, voor zover die kandidaten een aantal stemmen hebben verkregen, groter dan de helft van de lijstkiesdeler.

2. Hebben minder kandidaten, dan aldus plaatsen zijn te vervullen, een aantal stemmen verkregen, groter dan de helft van de lijstkiesdeler, dan worden de alsnog te vervullen plaatsen toegekend aan de in de volgorde hoogst geplaatste nog niet gekozen kandidaten der lijst.

Artikel 96

1. Heeft geen enkele kandidaat ener lijst het aantal stemmen gelijk aan de lijstkiesdeler verkregen, dan zijn, ter vervulling van de aan die lijst toegekende plaatsen, diegenen van de kandidaten der lijst gekozen, die de meeste stemmen hebben verkregen, voor zover die kandidaten een aantal stemmen hebben verkregen, groter dan de helft van de lijstkiesdeler.

2. Hebben minder kandidaten dan plaatsen zijn te vervullen een aantal stemmen verkregen, groter dan de helft van de lijstkiesdeler, dan worden de alsnog te vervullen plaatsen toegekend aan de in de volgorde hoogst geplaatste, nog niet gekozen kandidaten der lijst.

Artikel 97

Voor zover kandidaten een gelijk aantal stemmen verkregen, beslist de volgorde der lijst.

Artikel 98

Blijkt bij de vaststelling van de uitslag der verkiezing een kandidaat overleden, dan wordt zijn naam buiten rekening gelaten.

Artikel 99

1. Het hoofdstembureau rangschikt ten aanzien van iedere lijst de daarop voorkomende kandidaten in zodanige volgorde, dat bovenaan komen te staan de kandidaten die het aantal stemmen vereist om gekozen te zijn hebben verkregen, in de volgorde van de lijst.

2. Vervolgens worden de kandidaten die niet het aantal stemmen vereist om gekozen te zijn hebben verkregen, zodanig gerangschikt, dat eerst komen, in de volgorde van het door ieder van hen verkregen aantal stemmen, de kandidaten die een aantal stemmen verkregen groter dan de helft van de lijstkiesdeler, en daarna de overige in de volgorde van de lijst.

3. Voor zover kandidaten een gelijk aantal stemmen hebben verkregen, beslist de volgorde der lijst.

Artikel 100

De voorzitter van het hoofdstembureau maakt de uitslag der verkiezing zo spoedig mogelijk bekend in een zitting ten aanzien waarvan van toepassing zijn de artikelen 82, tweede en derde lid, 83, 85, derde lid, en 86.

Artikel 101

De besluiten waarbij de uitslag der verkiezing is vastgesteld, worden openbaar gemaakt door opneming in de Landscourant van Aruba en neerlegging ter inzage voor een ieder bij de Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister. Van deze nederlegging geschiedt tegelijk openbare kennisgeving.

Artikel 102

De voorzitter van het hoofdstembureau doet aan de Staten afschriften van de navolgende stukken toekomen:

a. de processen-verbaal van de zittingen der stembureaus;
b. het proces-verbaal van de zitting van het hoofdstembureau, bedoeld in artikel 86;
c. het proces-verbaal van de zitting van het hoofdstembureau, bedoeld in artikel 89;

d. het besluit van het hoofdstembureau, bedoeld in artikel 90;
e. het proces-verbaal van de zitting van het hoofdstembureau, bedoeld in artikel 100.

HOOFDSTUK VIII

Het onderzoek der geloofsbrieven, de toelating der gekozen verklaarden en het einde van het lidmaatschap

Artikel 103

1. De voorzitter van het hoofdstembureau geeft de gekozene kennis van zijn verkiezing bij een door hem ondertekende brief welke in tweevoud binnen drie dagen na de vaststelling van de uitslag der verkiezing of na de gekozenverklaring aangetekend wordt toegezonden of tegen gedagtekend ontvangstbewijs wordt uitgereikt. De brief wordt toegezonden aan het adres van de gekozene, vermeld bij de kandidaatstelling, of, zo de gekozene daarna een ander adres heeft opgegeven, aan dat adres.

2. Kennisgeving naar een plaats, gelegen buiten Aruba, geschiedt telegrafisch.

Artikel 104

1. De gekozene geeft binnen vijf dagen na het bekomen van de kennisgeving een gedagtekend bewijs van ontvangst daarvan af.

2. Binnen twee weken na de dagtekening van de kennisgeving van verkiezing moet bij de voorzitter van het hoofdstembureau van de gekozene bij brief of telegrafisch mededeling zijn ontvangen of de gekozene de verkiezing aanneemt. Is binnen de tijd de mededeling niet ontvangen, dan wordt hij geacht de verkiezing niet aan te nemen. Van het niet aannemen van de verkiezing wordt door de voorzitter mededeling gedaan aan de Staten.

3. De voorzitter geeft van de ontvangst van de mededeling van aanneming der verkiezing onverwijld bericht aan de gekozene en aan de Staten. Het bericht aan de gekozene wordt in tweevoud gezonden.

4. Dit bericht en de kennisgeving, voorgeschreven in artikel 103, strekken de gekozene tot geloofsbrief.

Artikel 105

1. De geloofsbrief moet door de gekozene binnen drie weken na de dagtekening van de kennisgeving van verkiezing bij de Staten worden ingezonden.

2. Is de geloofsbrief niet binnen de in het eerste lid bepaalde termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op de eerste dag na afloop van die termijn opnieuw te zijn opengevallen. De voorzitter van de Staten geeft hiervan onverwijld kennis aan het hoofdstembureau.

Artikel 106

1. De gekozene legt tegelijk met de geloofsbrief aan de Staten over een door hem ondertekende verklaring, vermeldende alle openbare betrekkingen welke hij bekleedt.

2. Indien de gekozene niet reeds eerder als lid van de Staten is toegelaten, legt hij tevens over een uittreksel uit het geboorteregister of bij gemis daarvan, een akte van bekendheid, waaruit datum en plaats van zijn geboorte blijken.

Artikel 107

1. De Staten onderzoeken de geloofsbrief en beslissen of de gekozene als lid van de Staten wordt toegelaten. Daarbij gaan zij na of de gekozene aan de vereisten voor het lidmaatschap voldoet en geen met het lidmaatschap onverenigbare betrekking bekleedt, en beslissen zij de geschillen welke met betrekking tot de geloofsbrief of de verkiezing zelf rijzen.
2. Het onderzoek der geloofsbrieven strekt zich niet uit tot de geldigheid van de lijsten, zoals zij door het hoofdstembureau zijn openbaar gemaakt.
3. Het onderzoek van de geloofsbrief van hem die gekozen verklaard is ingevolge het bepaalde bij artikel 114, strekt zich niet uit tot punten, rakende de geldigheid der stemming.

Artikel 108

De ongeldigheid van de stemming in één of meer stemdistricten of een onjuistheid in de vaststelling van de uitslag der verkiezing staat niet in de weg aan de toelating van de leden op wier verkiezing de ongeldigheid of onjuistheid geen invloed kan hebben gehad en, in geval van ongeldigheid van stemming, de nieuwe stemming geen invloed kan hebben.

Artikel 109

1. Indien de Staten besluiten tot niet-toelating van één of meer gekozenen wegens de ongeldigheid van de stemming in één of meer stemdistricten, geeft de voorzitter daarvan onverwijld kennis aan de Minister.
2. Binnen een maand nadat deze kennisgeving is ontvangen, vindt in de in het eerste lid bedoelde stemdistricten een nieuwe stemming plaats en wordt de uitslag der verkiezing opnieuw vastgesteld.
3. Bij deze vaststelling blijft hij die reeds als lid van de Staten is toegelaten, gekozen verklaard, ook indien mocht blijken dat dit ten onrechte is geschied. Tegenover hem valt dan af de kandidaat, die, indien de toegelatene niet gekozen ware verklaard, gekozen zou zijn.

Artikel 110

1. Aan de in artikel 109 bedoelde stemming zijn díe kiezers bevoegd deel te nemen, wier namen voorkomen in het afschrift van of uittreksel uit het kiezersregister, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, van artikel 46.
2. Het in het eerste lid bepaalde is niet van toepassing ten aanzien van de kiezers die, hoewel voorkomende op het in dat lid bedoelde afschrift of uittreksel, niet aan de ongeldig verklaarde stemming hebben deelgenomen.

Artikel 111

Indien de Staten besluiten één of meer gekozenen wegens de onjuistheid van de vaststelling van de uitslag der verkiezing niet toe te laten, geeft de voorzitter daarvan onverwijld kennis aan het hoofdstembureau.

Artikel 112

1. Binnen acht dagen, nadat kennisgeving bedoeld in artikel 111 is ontvangen, houdt het hoofdstembureau een voor de kiezers toegankelijke zitting en stelt met inachtneming van de in artikel 111 bedoelde beslissing de uitslag van de verkiezing, voor zover nodig, opnieuw vast.

2. Het onderzoek van de geloofsbrief van de aldus nieuw gekozen verklaarde strekt zich niet uit tot punten, rakende de geldigheid van de stemming.

3. De artikelen 87, eerste lid, 100, 101 en 102 vinden overeenkomstige toepassing.

Artikel 113

Indien de Staten besluiten een gekozene niet als lid toe te laten, op grond dat deze niet voldoet aan de vereisten voor het lidmaatschap, of dat hij een met het lidmaatschap onverenigbare betrekking bekleedt, geeft de voorzitter daarvan onverwijld kennis aan het hoofdstembureau.

Artikel 114

Wanneer een gekozene zijn verkiezing niet aanneemt, of wanneer overigens, anders dan bij de vaststelling van de uitslag van een verkiezing, in een opengevallen of open te vallen plaats moet worden voorzien, verklaart de voorzitter van het hoofdstembureau bij een door hem met redenen omkleed besluit binnen acht dagen, nadat dit te zijner kennis is gekomen, gekozen de kandidaat die voorkomt op de lijst waarop hij wiens plaats is opengevallen of zal openvallen, is gekozen en die in de volgorde, bedoeld in artikel 99, het hoogst op de lijst is geplaatst of, indien artikel 89 toepassing heeft gevonden, naar de volgorde der kandidaten op de lijst voor verkiezing in aanmerking komt.

Artikel 115

Bij de toepassing van artikel 114 wordt buiten beschouwing gelaten de kandidaat:

a. die is overleden;
b. wiens vacature vervuld wordt;
c. die in de vacature gekozen is verklaard, maar schriftelijk verklaard heeft of ingevolge het tweede lid van artikel 104 geacht wordt de verkiezing niet aan te nemen;
d. die lid is van de Staten of als zodanig gekozen is verklaard, terwijl over zijn toelating als lid nog niet is beslist;

e. van wie door de voorzitter van het hoofdstembureau een schriftelijke verklaring is ontvangen dat hij voor verkiezing niet in aanmerking wenst te komen.

Artikel 116

Indien ook de kandidaat die gekozen verklaard is in de plaats van hem die zijn verkiezing niet heeft aangenomen, de verkiezing niet aanneemt, wordt mede buiten rekening gelaten de naam van de eerstgekozenen kandidaat en, bij verdere toepassing van de voorgaande artikelen, bovendien de naam van iedere volgende gekozen kandidaat die zijn verkiezing niet heeft aangenomen.

Artikel 117

Op het besluit tot verkiezing is het gestelde in de artikelen 101 en 102 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 118

1. Zodra blijkt dat een lid van de Staten een der vereisten van het lidmaatschap niet bezit, een met het lidmaatschap onverenigbare betrekking vervult of langer dan acht maanden buiten het land verblijft, houdt hij op lid te zijn.
2. De voorzitter van de Staten geeft hiervan onverwijld kennis aan de voorzitter van het hoofdstembureau.
3. Een overeenkomstige kennisgeving vindt plaats, indien door het overlijden van een lid een plaats in de Staten is opengevallen.

Artikel 119

Een lid van de Staten tot wiens toelating is besloten, kan te allen tijde zijn ontslag nemen. Hij bericht dit schriftelijk aan de regering. De regering geeft hiervan onverwijld kennis aan de voorzitter van de Staten en de voorzitter van het hoofdstembureau.

Artikel 120

1. Wanneer een lid van de Staten komt te verkeren in een van de gevallen, genoemd in het eerste lid van artikel 118, geeft hij hiervan kennis aan de Staten met vermelding van de reden.
2. Indien de kennisgeving niet is gedaan en de voorzitter van de Staten van oordeel is dat een lid van de Staten verkeert in één van de gevallen, genoemd in het eerste lid van artikel 118, waarschuwt hij de belanghebbende. Indien de woonplaats en werkelijke verblijfplaats van de belanghebbende onbekend zijn, wordt deze waarschuwing opgenomen in de Landscourant van Aruba.
3. Het staat de belanghebbende vrij de zaak binnen veertien dagen of, indien de waarschuwing wordt opgenomen in de Landscourant van Aruba binnen drie weken, aan de beslissing der Staten te onderwerpen. Deze termijn begint te lopen, hetzij op de dag na verzending der waarschuwing, hetzij op de dag na plaatsing ervan in vorenbedoeld blad. De Staten nemen zo spoedig mogelijk een beslissing.

Artikel 121

1. Indien de Staten besluiten tot toelating van een gekozene, geeft de voorzitter daarvan onverwijld kennis aan:
a. de Gouverneur;
b. de voorzitter van het hoofdstembureau;
c. de toegelatene.

2. De toegelatene dient binnen vier weken na de dagtekening van de kennisgeving, in het eerste lid bedoeld, aan de Gouverneur het verzoek te doen tot het afleggen van de eed (verklaring en belofte), bedoeld in artikel III.11 van de Staatsregeling van Aruba.

3. De Gouverneur bepaalt vervolgens de datum en het uur waarop de eed (verklaring en belofte) zal worden afgelegd, en roept de toegelatene op om de eed (verklaring en belofte) af te leggen.

4. Indien de toegelatene het verzoek tot het afleggen van de eed (verklaring en belofte) niet binnen de in het tweede lid bepaalde termijn heeft ingezonden of geen gehoor heeft gegeven aan de oproep om de eed (verklaring en belofte) te komen afleggen, wordt hiervan door of namens de Gouverneur onverwijld kennis gegeven aan de voorzitters van de Staten en van het hoofdstembureau. De vacature waarin de toegelatene gekozen is verklaard, wordt dan geacht op de eerste dag na afloop van de in het tweede lid bepaalde termijn opnieuw te zijn opengevallen.

5. Het bepaalde in het vierde lid is niet van toepassing ten aanzien van de toegelatene die wegens lichamelijke gesteldheid niet in staat is de eed (verklaring en belofte) af te leggen, een en ander ter beoordeling van de Gouverneur.

HOOFDSTUK IX

Strafbepalingen

Artikel 122

Hij die een stembiljet namaakt of vervalst met het oogmerk om dit stembiljet als echt en onvervalst te gebruiken, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 123

Hij die opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen doet gebruiken een stembiljet dat hij zelf heeft nagemaakt of vervalst, of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij dit ontving, bekend was, of dit met het oogmerk om het als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie.

Artikel 124

Hij die een stembiljet voorhanden heeft met het oogmerk om dit wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te doen gebruiken, wordt

gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van de vierde categorie.

Artikel 125

Bij veroordeling wegens een der in de artikelen 122, 123 of 124 omschreven misdrijven worden:
- het stembiljet,
- het valse of vervalste stembiljet,
- de stoffen of voorwerpen, uit hun aard bestemd tot het namaken of vervalsen van het stembiljet, voor zover daarmede het misdrijf is gepleegd of zij het voorwerp daarvan hebben uitgemaakt, verbeurd verklaard, ook indien zij niet aan de veroordeelde toebehoren.

Artikel 126

Bij veroordeling wegens een der in de artikelen 122, 123 en 124 omschreven misdrijven kan ontzetting van de in artikel 1:64, eerste lid, onderdelen a en c, van het Wetboek van Strafrecht van Aruba vermelde rechten worden uitgesproken.

Artikel 127

Hij die bij een verkiezing van de leden van de Staten meer dan eenmaal zijn stem uitbrengt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van de derde categorie.

Artikel 128

Met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van de tweede categorie wordt gestraft hij die een hem bij artikel 40 of 41 opgelegde verplichting niet nakomt.

Artikel 129

De voorzitter, de leden en de ter vervanging opgeroepen plaatsvervangende leden van het stembureau, die gedurende de zitting buiten noodzaak afwezig zijn, worden gestraft met geldboete van de eerste categorie.

Artikel 130

1. De kiezer die niet voldoet aan de bij artikel 64 opgelegde verplichting tot teruggave van het stembiljet, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van de tweede categorie.
2. Degene die de in artikel 66, derde en vierde lid, opgelegde verplichting niet nakomt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen of geldboete van de tweede categorie.

Artikel 131

De in de artikelen 66, derde en vierde lid, 128, 129 en 130 bedoelde strafbare feiten zijn overtredingen.

HOOFDSTUK X

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 132

1. Wanneer de in deze landsverordening bepaalde verrichtingen op een zaterdag, op een zondag of op een feest- of herdenkingsdag vallen, of de daarin gestelde termijnen op een zaterdag, op een zondag of op een feest- of herdenkingsdag aflopen, treedt de eerstvolgende dag, geen zaterdag, zondag of feest- of herdenkingsdag zijnde, daarvoor in de plaats.

2. Voorzover de bepaling van de tijd voor die verrichtingen aan het openbaar gezag is opgedragen, worden daarvoor geen zaterdagen, zondagen of feest- of herdenkingsdagen aangewezen.

3. Als feest- of herdenkingsdagen worden beschouwd de dagen aangewezen in de Arbeidsverordening 2013 (AB 2013 no. 14) en voorts iedere in bijzondere gevallen als zodanig bij landsbesluit aangewezen dag.

Artikel 133

Verzoekschriften, beslissingen, uitspraken, kennisgevingen en alle andere stukken ingevolge deze landsverordening opgemaakt of ingediend, zijn vrij van het recht van zegel en van andere rechten of heffingen, voor zover elders niet anders is bepaald.

Artikel 134

De vorm en de inrichting van de krachtens deze landsverordening op te maken processen-verbaal en de ingevolge de artikelen 90 en 114 op te maken besluiten worden vastgesteld bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen.

Artikel 135

Bij de eerste verkiezing van de leden van de Staten na de inwerkingtreding van deze landsverordening wordt voor de toepassing van de artikelen 17, eerste lid, en 30, tweede lid, onder de laatstgehouden verkiezing voor de Staten verstaan de op 22 november 1985 gehouden verkiezing voor de Eilandsraad van Aruba.

Artikel 136

1. Deze landsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging.

2. Zij kan worden aangehaald als Kiesverordening.